

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА
КОМПАНІЯ «TRAVEL STUDY WORK»
AGORA ITALIAN ACADEMY (ОСВІТНЯ ОРГАНІЗАЦІЯ «ІТАЛІЙСЬКА АКАДЕМІЯ АГОРА»)
AKADÉMIA ODBORNÉHO VZDELÁVANIA MERKUR
(ОСВІТНЯ ОРГАНІЗАЦІЯ «АКАДЕМІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ МЕРКУР»)
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦІВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ОГІСНКА
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
ДЕРЖАВНИЙ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИЙ ЗАПОВІДНИК «МЕЖИБІЖ»
КЗК «ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КРАЄЗНАВЧИЙ МУЗЕЙ»
ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИЙ КОМПЛЕКС «ПІВДЕННА БРАМА»
ТУРИСТИЧНА АГЕНЦІЯ «ДІМ ПОДОРОЖЕЙ»

ЗБІРНИК ТЕЗ

II Міжнародної Науково-практичної конференції «ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНА СФЕРА: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ»

**22 квітня 2025 року
м. Хмельницький**

УДК 338.48
З 41

Збірник тез II Міжнародної науково-практичної конференції «Туристично-рекреаційна сфера: виклики сучасності» (м. Хмельницький, 22 квітня 2025 року).
Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2025.157 с.

З 41
ISBN 978-617-7572-92-2

У збірнику представлені доповіді, які були подані на II Міжнародну науково-практичну конференцію «Туристично-рекреаційна сфера: виклики сучасності», що відбулась у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова 22 квітня 2025 року.

Розміщені у збірнику тези доповідей стосуються таких напрямів: публічне управління та правове регулювання у сфері туризму й рекреації; міжнародне співробітництво у сфері туризму і рекреації; економіка, менеджмент та маркетинг туризму й рекреації; екологічні та безпекові аспекти розвитку туризму; цифровізація туристично-рекреаційної індустрії; соціально-культурні, психологічні та комунікаційні аспекти розвитку туризму і рекреації; організація готельно-ресторанної справи; екскурсійна діяльність і музеезнавство; туристично-рекреаційні скарби рідного краю; освітньо-професійна підготовка фахівців для туристично-рекреаційної сфери.

Збірник розрахований на наукових та науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти і наукових установ, здобувачів вищої освіти, практичних працівників і широкий читацький загал.

Організаційний комітет II Міжнародної науково-практичної конференції «Туристично-рекреаційна сфера: виклики сучасності» не завжди поділяє думку учасників конференції.

Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їхні наукові керівники.

УДК 338.48

ISBN 978-617-7572-92-2

© Колектив авторів, 2025

© Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2025

Шановні учасники конференції!

Щиро вітаю з відкриттям II Міжнародної науково-практичної конференції на тему «Туристично-рекреаційна сфера: виклики сучасності». Дозвольте висловити щиро вдячність усім присутнім за розвиток наукових підходів і розробку практичних рекомендацій у цій перспективній та важливій сфері України.

Успішний розвиток туристично-рекреаційної галузі є інвестиційно-мультиплікативним стимулом і рушієм для багатьох суміжних секторів господарювання на місцевому, регіональному й національному рівнях, що, у свою чергу, створює підґрунтя для соціального розвитку і культурного піднесення України, а також популяризації її самобутності та ідентичності серед європейської і світової спільноти.

Тривалі військово-окупаційні дії, безпідставно спровоковані російським диктаторським режимом, виснажують економіку України, завдають значних втрат населенню, природі, культурній спадщині та інфраструктурі – й усім цим значно знижують туристично-рекреаційну привабливість України. Та навіть у цей кризовий і складний час туристично-рекреаційні й готельно-ресторанні підприємства функціонують, а відновлювальні роботи пошкоджених і зруйнованих об'єктів проводяться у силу наявних ресурсів та можливостей. Цим самим, Україна доводить своєму населенню та усьому світу про своє нестримне вольове бажання самостійно розвиватися у цивілізованій Європейській спільноті.

Бажаю усім учасникам конференції створити продуктивне поле для обговорення актуальних питань, цікавих дискусій і змістовних висновків, що стосуються функціонування туристично-рекреаційної сфери.

З повагою
ректор університету

Олег ОМЕЛЬЧУК

СЕКЦІЯ 7

Освітньо-професійна підготовка фахівців для **туристично-рекреаційної сфери**

Казаков Володимир Леонідович,

*кандидат географічних наук, доцент, завідувач кафедри туризму та економіки
Криворізького державного педагогічного університету, ФОП і стейкхолдер в галузі
туризму, найкращий гід України 2021 року за версією Ukraine Tourism Awards*

ПРОФЕСІЙНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЕКСКУРСІЙНОГО ГІДА НА ОСНОВІ ФІДБЕКУ

Фідбек – зворотній зв'язок. В екскурсійній діяльності фідбеком є думка екскурсантів про роботу гіда та якість самої екскурсії. Туризм це економіка, а на ринку послуг визначальними критеріями якості товару завжди є оцінка від покупця. В екскурсійній справі це також має працювати. Вивчення реакцій екскурсантів на роботу гіда слід проводити наступними методами – аналізом коментарів людей у соцмережах та в Інтернеті, «підслуховування» розмов під час екскурсії, аналіз зовнішніх реакцій екскурсантів, сарафанне радіо та ін. У роботі гіда обов'язково постає питання професійної оцінки – як якісно була розроблена, організована та проведена екскурсія. Аналіз фідбеку від екскурсантів дозволив виділити 16 критеріїв оцінки професійності гіда.

1. Інформативність розповіді гіда – екскурсія повинна бути насиченою корисною інформацією про об'єкти відвідування; гід повинен мати глибокі знання про територію екскурсійного маршруту – історію, культуру, архітектуру, природу, населення тощо.

2. Стиль розповіді гіда. В стилі роботи гіда, як позитивні елементи, екскурсанти називають насиченість, щирість і емоційність. Це зближує гіда з групою, що дозволяє більш атмосферно і глибоко розкрити тему екскурсії, показати місцевість і передати ментальність.

3. Використання гідом різноманітного спектру екскурсійних прийомів розповіді та показу. Це забезпечує численні переходи та різноманіття ходу самої екскурсії, що надовго запам'ятовується відвідувачами.

4. Тема екскурсії розкрита повністю, про що говорить реакція людей у такій формі – нам все сподобалося та ми почули все, що хотіли. Додати до такої екскурсії майже нічого.

5. Комунікабельність гіда. Гарна екскурсія має сприяти взаємодії між гідом і учасниками. Фідбек від екскурсантів – гід за короткий термін встановив контакт з групою людей різного віку та їх інтересами, ми стали одним цілим, мали можливість висловлювати свої думки, гід створив умови для відповідей і питань, звучав тільки позитив. Від себе додам, що гід повинен з незнайомих людей за 3–4 години стандартної екскурсії зробити колектив та забезпечити атмосферу, нібито люди знають один одного багато років. Надважливим є ставлення гіда до екскурсантів як до друзів, а не до «плохів» або джерела власного фінансового збагачення.

6. Гід створює умови для знайомства і спілкування між учасниками екскурсії у майбутньому. Фідбек – ми екскурсанти подружилися, тепер багато часу проводимо й без екскурсій, я знайшов однодумців.

7. Харизма гіда. Екскурсанти пишуть про харизматичний чар гіда, який виражається у вмінні привернути увагу та зацікавити своєю оригінальністю учасників екскурсії так, що подорож буде захоплюючою та запам'ятовується надовго. Тут можна ще додати такі ознаки харизматичного гіда, як наявність дару спілкування та здатності вражати своєю особистістю. Він може використовувати різноманітні техніки, такі як жести, інтонація голосу, виразність

мовлення та загальна енергія, щоб залучити увагу групи. Такий гід може вміло використовувати гумор, створювати емоційне зв'язок з учасниками та створювати атмосферу відкритості та співпраці. Харизматичний гід часто може використовувати нестандартні підходи та інтерактивні методи, щоб зробити екскурсію більш цікавою і незабутньою.

8. Акторська майстерність гіда. За висловами екскурсантів гід – актор, сценарист і режисер одночасно. Акторська майстерність перегукується з вимогами до харизматичності гіда. У гіда з високими акторськими компетентностями екскурсія автоматично перетворюється на театр одного актора. До такого гіда люди йдуть не лише на тему екскурсії, а найчастіше просто на його особистість.

9. Майстерність створити обстановку чудового відпочинку для екскурсантів. У своїх коментарях люди прямо вказують на те, що відпочили під час екскурсії, наскільки все було легко, ненав'язливо і водночас цікаво. Зазначимо ще й такий фідбек – під час екскурсії відвідувачі сміялися, світло сумували, безмірно дивувалися.

10. Розповідь з любов'ю. У роботі гіда головними прийомами є показ та розповідь. Звісно це можна робити механічно, особливо якщо це серійні екскурсії з повтореннями упродовж дня. Але екскурсанти нам дають наступний фідбек: якщо гід відноситься з любов'ю до того, про що він показує і розповідає, то ця любов до рідного краю буде передаватися до екскурсантів.

11. Наука – не наука у роботі гіда. Звичайно гід має нести об'єктивну та достовірну інформацію в маси. Але, як відзначають екскурсанти, їм хочеться почути й легенди, повір'я, міфи, певні вигадані історії. З такими вставками у гіда виходить більш різнобарвна екскурсія, яку запам'ятають відвідувачі. Якщо у гіда немає легенд, їх можна придумати на місці, вміння увімкнути власну фантазію і долучити до неї екскурсантів є точно виграшним для підвищення якості екскурсії. З іншого боку наукові факти мають подаватися гідом у виключно простій і доступній формі, з розтлумаченням аббревіатур, аналогіями, цікавими порівняннями та ін.

12. Ораторська майстерність гіда. Фідбеком тут є відзначення чіткої дикції та сили голосу, всі чули, про що розповідав гід і текст був зрозумілим. Розповідь гіда – це завжди публічний виступ, вміння ёмко, логічно і доступно говорити, ловити погляди і реакцію людей та реагувати на це.

13. Вдячність екскурсантів. Тут фідбек проявляється по різному. Напрямку по закінченню екскурсії гідую слова вдячності висловлюються напрямку. Другою формою – подяка у власних сторісах та на сторінках в Інтернеті, під постами гіда про проведену екскурсію або екскурсантів, окремі вдячні пости відвідувачів у соціальних мережах.

14. Шум в Інтернеті про екскурсію. Як правило це проявляється через появу численних постів відвідувачів і відгуків позитивного схвалення роботи гіда. Факт появи самих постів з фотографіями це пряма ознака, що робота гіда не пройшла осторонь екскурсантів, екскурсія в нормі, тому про неї пишуть і говорять.

15. Будемо ходити ще. Одним з показників вдалої роботи гіда є ситуація, коли вже екскурсія закінчена, а відвідувачі не хочуть розходитись. В театрі та в музиці це називається «на біс». Від гіда нібито ще чекають чогось додаткового. Тут же по завершенню лунають питання: коли наступна екскурсія, а які ще у вас є маршрути і коли? Це свідчить про те, що гід сподобався і на нього є бажання ходити ще.

16. Форма відповідає суті гіда. Мова про зовнішній вигляд гіда. Зовнішній вигляд гіда має бути відповідним до статі, віку, погоди та місця проведення екскурсії.

Виділені критерії професійної роботи гіда дозволяють формувати якість екскурсійного обслуговування та визначити ознаки його професійної майстерності.

ЗМІСТ

Вітальне слово.....	3
---------------------	---

Секція 1

Публічне управління та регулювання у сфері туризму й рекреації

Безтелесна Л. І., Федор С. І. Стратегія громади як інструмент публічного управління у сфері розвитку рекреації і туризму	4
Лалуєва Н. М. Чинники формування туристичного іміджу територіальних громад.....	6
Литвинчук О. В. Особливості розвитку системи публічного управління у сфері туризму в умовах воєнного стану.....	8
Мазур О. О. Інноваційна складова механізму публічного управління готельним господарством України.....	10
Поступна О. В. Правові аспекти захисту культурної спадщини України в умовах воєнного стану.....	12
Сем'янчук П. М. Державна політика у сфері туризму та рекреації за умов війни і повоєнного відновлення.....	14
Стефанчук І. С. Державна політика у сфері лікувально-оздоровчого туризму в умовах воєнного стану і повоєнного відновлення	16
Ярошович В. І. Ефективність державно-приватного партнерства у реалізації масштабних туристичних проєктів.....	17
Ivanova R. Public governance and legal regulation in the field of tourism and recreation: the role of international financial organizations.....	19
Lastovska S. Administrative and legal regulation and state management of the tourism sector in Ukraine	20
Nianko V. Legal risks of running a tourism business: ways to minimize them.....	22

Секція 2

Міжнародне співробітництво у сфері туризму і рекреації

Войтюк О. С., Кудінова Є. В. Міжнародні інституції та міждержавна співпраця у реалізації принципів сталого розвитку туризму.....	24
Войтюк О. С., Нестеренко І. А. Роль ВТО ООН та ЮНЕСКО у формуванні актуальних напрямів міжнародного співробітництва України в галузі туризму.....	26

Коломієць А. О. Поєднання екскурсійної діяльності і реабілітації військових на прикладі історико-культурного заповідника «Межибіж».....	124
Кулик С. С. Кам'янець-Подільський як унікальний український туристичний осередок.....	125
Леоненко Н. А., Загинайко В. С. Дослідження етимологічного походження та історичного розвитку фестивалів як невід'ємної складової сучасного event-туризму.....	126
Любченко В. В., Скороход А. С. Розвиток оздоровчого туризму в Україні.....	128
Мельник В. Р. Українські та світові тенденції розвитку рекреації.....	130
Остапчук С. М. Остапчук О. П., Прокопчук А. В. Географічні центри територій як привабливі туристичні локації.....	131
Полянський М. Є. Особливості розвитку волонтерського туризму в Україні в умовах воєнного стану.....	133
Поступна О. В. Бочаров Є. В. Найкращі гірськолижні курорти Європи, їх особливості.....	135
Тюріна Д. М., Скирда В. В. Вплив фестивалів їжі на популяризацію гастрономічного туризму в Польщі.....	137
Хитра О. В. Гендерні аспекти рекреаційної діяльності.....	139
Чала Є. О. Туристичний потенціал України: ресурси, можливості, перспективи.....	143

Секція 7

Освітньо-професійна підготовка фахівців для туристично-рекреаційної сфери

Казаков В. Л. Професійні компетентності екскурсійного гіда на основі фідбеку.....	145
Лозінський С. В. Туризм – шлях до здоров'я.....	147
Сірий О. М. Сучасні виклики фізичної культури у контексті розвитку туризму.....	148
Урбан Л. Ю. Роль іноземних мов в успішному веденні туристично-рекреаційного бізнесу.....	150

Наукове видання

ЗБІРНИК ТЕЗ

II Міжнародна науково-практична конференція

«Туристично-рекреаційна сфера: виклики сучасності»

Відповідальні редактори – *Щепанський Е. В., Шевчук І. В.*
Комп'ютерний набір – *Сем'янчук П. М.*

Підписано до друку 18.04.2025 р. Формат 60×84 1/16.

Ум. друк. арк. 31,9. Наклад 50 прим. Зам. № 79.

Видано у Хмельницькому університеті управління та права
імені Леоніда Юзькова.

29013, м. Хмельницький, вул. Героїв Майдану, буд. 8. Тел.: (382) 71-75-91,
(382) 71-80-80

Ел. адреса: наука@univer.km.ua

Свідоцтво Державного комітету інформаційної політики, телебачення та
радіомовлення України про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої
продукції

Серія ДК № 6982 від 19.11.19 р.